

Yavuz DAYIOĐLU

**CISG Uygulamasında
Sözleşmenin İhlali Halinde Alıcının Hakları ve
Özellikle Alıcının Tazminat Talep Etme Hakkı**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER.....	xi
KISALTMALAR.....	xix
KAYNAKÇA	xxiii
GİRİŞ.....	1

Birinci Kısım CISG'ın Düzenleme ve Uygulama Alanı

Birinci Bölüm CISG'ın Düzenleme Alanı

I. Genel Olarak.....	7
II. CISG'ın Düzenleme Alanı Dışında Bıraktığı Konular	8
III. CISG'ın Yorumlanması	9

İkinci Bölüm CISG'ın Uygulama Alanı

I. Menkul Mal Satımı.....	11
II. CISG'ın Uygulanmayacağı Sözleşmeler.....	12

III. CISG'in Uygulanabilmesi İçin Gereken Ön Koşullar	13
A. CISG'in Doğrudan Uygulanması	13
1. Taraf İşyerlerinin Farklı Âkit Ülkelerde Bulunması	13
2. Taraf İşyerlerinin Farklı Âkit Ülkelerde Bulunduğunun Bilinmesi.....	14
B. CISG'in Dolaylı Olarak Uygulanması	15
C. CISG Uygulamasının Taraf İradeleri İle Sınırlandırılması.....	16

İkinci Kısım

CISG Kapsamında Satıcının Yükümlülükleri

Birinci Bölüm

Mal ve Belgeleri Teslim Etme Yükümlülüğü

I. Genel Olarak	19
II. Malları Teslim Etme Yükümlülüğü.....	20
III. Belgeleri Verme Yükümlülüğü	21
IV. Malın Teslimiyle İlgili Diğer Yükümlülükler	22

İkinci Bölüm

Sözleşmeye Uygun Mal Teslim Etme Yükümlülüğü

I. Genel Olarak	25
II. Sözleşmeye Uygunluğun Sözleşme Uyarınca Saptanması (CISG m.35 f.1)	26
III. Sözleşmeye Uygunluğun CISG Uyarınca Saptanması (CISG m. 35 f.2)	26
IV. Muayene ve İhbar Külfeti.....	27

Üçüncü Kısım

Satıcının Yükümlülüklerini İhlal Etmesinin Sonuçları

Birinci Bölüm

Sözleşmenin İhlali

I.	CISG Sisteminde İfa Engelleri	31
II.	CISG'in İfa Engelleri Sisteminde Kusurun Rolü.....	34
III.	Sözleşmenin Esaslı Biçimde İhlal Edilmesi.....	35
	A. "Esaslı İhlal" Kavramı.....	35
	B. Esaslı İhlalin Varlığı İçin Gereken Koşullar	36
	C. Esaslı İhlal Örnekleri	40

İkinci Bölüm

Sözleşmeye Aykırılık Halinde Alıcının Hakları

I.	Genel Olarak.....	45
II.	Satıcıya Ek Süre Verilmesi (Nachfrist)	46
III.	Alıcının İfayı Talep Etme Hakkı.....	49
	A. Genel Olarak.....	49
	B. Aynen İfa Talebi.....	50
	1. İfa Etmeme.....	50
	2. Aynen İfa Talebinin Sınırları.....	51
	C. Malın Yenisi ile Değiştirilmesini Talep Etme Hakkı.....	52
	D. Ayıbın Giderilmesini Talep Etme Hakkı (Tamir Talebi)	53
IV.	Semenin Tenzilini Talep Etme Hakkı	54
	A. Genel Olarak.....	54
	B. Koşulları.....	55
	C. Tenzil Miktarının Hesaplanması	56
V.	Sözleşmeden Dönme Hakkı.....	58

A. Genel Olarak.....	58
B. Koşulları.....	59
C. Sözleşmeden Dönmenin Sonuçları.....	63
VI. Alıcının Seçimlik Haklarının Satıcı Tarafından Engellenmesi.....	65

Üçüncü Bölüm

Alıcının Tazminat Talep Etme Hakkı

I. Genel Olarak.....	69
II. CISG Tazminat Sisteminin Temel İlkeleri.....	71
A. Tam Tazmin İlkesi.....	71
1. Genel Olarak	71
2. Tam Tazmin Sistemi ile Korunan Menfaatler.....	72
B. Zararı Aşan Tazminata Hükmedilmemesi İlkesi	74
C. Kusursuz Sorumluluk İlkesi	76
D. Öngörülebilirlik İlkesi	77
E. Para İle Tazmin İlkesi	78
III. Alıcının Tazminat Talep Etme Hakkının Kapsamı	78
A. Alıcının Tazminat Talebinin Koşulları	78
1. Genel Olarak	78
2. Satıcının Sözleşmesel Bir Yükümlülüğünü İhlal Etmiş Olması.....	79
a. Sözleşmesel Yükümlülüğün İhlal Edilmesi	79
b. Sözleşme Öncesi Görüşmelere İlişkin Yükümlülüklerin İhlal Edilmesi (Culpa in Contrahendo)	80
3. Sözleşmesel Yükümlülüğün İhlalinden Dolayı Bir Zararın Doğmuş Olması	81
a. Genel Olarak	81
b. Maddi Olmayan Zararların (Non-Material Loss) Tazmini Sorunu.....	82

4. Sözleşmenin İhlalini Teşkil Eden Davranış ile Zarar Arasında Nedensellik Bağının Bulunması.....	84
5. Sorumsuzluk Sebeplerinden Birinin Var Olmaması	85
6. Zararın İspat Edilmesi	85
7. Sözleşmeye Aykırılığın Satıcıya İhbar Edilmiş Olması.....	86
B. Talep Edilebilecek Zararlar	87
1. Genel Olarak	87
2. İfa Etmeme Zararı.....	87
3. İfa Etmeme Zararına Refakat Eden Zararlar	89
4. Devam Eden Zararlar	92
C. Tazminat Talebinde Zamanaşımı	97
D. Tazminatı Ödeme Yeri ve Para Birimi	97
IV. Alıcının Zararlarının Hesaplanması	98
A. Kural: Zararın Somut Yöntemle Hesaplanması.....	98
1. İfa Etmeme Zararının Hesaplanması.....	99
2. İfa Etmeme Zararına Refakat Eden Zararların Hesaplanması.....	99
3. Devam Eden Zararların ve Özellikle Yoksun Kalınan Kârın Hesaplanması.....	100
4. Zararın Hesaplanacağı An	103
B. İkame Mal Alımında Zararın Hesaplanması	104
C. Soyut Yöntemle Zararın Hesaplanması	109
V. Zararı Azaltma Külfeti.....	114
VI. Satıcının Tazminat Sorumluluğunun Sınırlandırılması	121
A. Genel Olarak	121
B. Öngörülebilirlik İlkesi	122
1. CISG Tazminat Sisteminde Öngörülebilirlik	122
2. Öngörülebilirlik İlkesinin Tarihsel Gelişimi	124
3. Öngörülebilirlik Değerlendirmesi	127
a. Öngörü Neye İlişkin Olmalıdır?	127
b. Öngörülebilirlik Bulunması Gereken Kişi	129

c. Öngörünün Ölçütü	130
d. Öngörünün Zamanı	132
4. Öngörülebilir Olduğu Kabul Edilen Zarar Kalemleri	132
C. Sorumluluğun Taraf İradeleri ile Sınırlandırılması	135
1. Genel Olarak	135
2. Götürü Meblağ Uygulaması (Agreed Sums).....	136
3. Sorumluluğun Sınırlandırılması	138
VII. Tazminat Sorumluluğundan Kurtulma	140
A. Genel Olarak	140
B. Koşulları.....	140
1. Satıcının Kontrolü Dışında Bir Engelin Olması	140
2. Engelin Öngörülemez Olması	143
3. Engelin ve Sonuçlarının Kaçınılmaz Olması	144
4. Kontrol Dışı, Öngörülemez ve Kaçınılamaz Engelin Sözleşme İhlaline Sebep Olması	144
5. Alıcıya İhbarda Bulunulması.....	145
C. Aşırı İfa Güçlüğü	146
D. Üçüncü Kişilerin Fiillerinden Sorumluluk	147
E. Engelin Geçici Olması.....	148
F. Tazminat Sorumluluğunun Kalkması	148
G. Satıcının Sözleşmeyi İhlal Etmesine Alıcının Sebep Olması.....	150
VIII. Tazminat Talep Etme Hakkının Seçimlik Haklarla Olan İlişkisi	151
A. Genel Olarak	151
B. Tazminat Talebi ve İfayı Talep Etme	152
C. Tazminat Talebi ve Semen Tenzili Talebi.....	152
D. Tazminat Talebi ve Sözleşmeden Dönme	154

Dördüncü Bölüm

CISG ve Türk Hukukunun Karşılaştırılması

I.	Genel Olarak.....	157
II.	İfa Engelleri ve Alıcının Seçimlik Hakları Bakımından	158
	A. İfa Engelleri	158
	B. Alıcının Seçimlik Hakları.....	161
	1. İfayı Talep Hakkı	161
	2. Semen Tenzilini Talep Etme Hakkı	162
	3. Sözleşmeden Dönme Hakkı.....	163
III.	Tazminat Talebi Bakımından	166
	A. Genel Olarak	166
	B. Çeşitli İfa Engelleri Temelinde Talep Edilebilecek Zararlar Bakımından	166
	1. Kötü İfa ve İfa İmkânsızlığı.....	166
	2. Temerrüt ve Özellikle Sözleşmeden Dönme Halinde.....	167
	3. Ayıplı İfa.....	171
	C. Alıcının Diğer Seçimlik Hakları ile İlişkisi Bakımından	172
	D. Tazminat Talebinde Kusurun Rolü Bakımından	173
	E. Tazminat Sorumluluğunun Sınırlandırılması Bakımından	174
	F. Tazminat Sorumluluğunun Ortadan Kalkması Bakımından	175
	G. Bazı Tazminat Hesaplaması Yöntemleri Bakımından	176
IV.	Türk Hâkiminin CISG'ı Uygulaması	177
	SONUÇ	179